

ACC. NR. M. 8442 : 1-12.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin
Härad: _____ Adress: _____
Söcken: HÄLSINGBORG Berättat av: Dahlberg
Uppteckningsår: 1941 Född år 1882 i ?

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Bengt Scheer.	<i>Lycke?</i> s. 1.
Spader Knekt.	s. 1.
Ljusinbrinningen.	s. 2.
Fastlagen.	s. 2.
Påsk.	s. 3.
Pingst.	s. 3,4.
Midsommar.	s. 4.
Mårten.	s. 5.
Vårfrudagen.	s. 5.
Julen.	s. 6.
Bära in julen.	s. 6,7.
Nyår.	s. 7.
Stjärngossar.	s. 7.
Lucia.	s. 8.
Sägner om jättar och troll.	s. 8.
Varulvar.	s. 8.
Bäckamannen.	s. 8.
Pålsjögumman.	s. 8.
Stenbocksvandringen.	s. 9.

Skriv endast på denna sida!

Landskap: S k å n e ..... Upptecknat av: Walter Welin.....
 Härad: ..... Adress: .....
 Socken: HÄLSINGBORG ..... Berättat av: Dahlberg.....
 Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1882 i .....

Kristihimmelsfärdsdagen.

s. 9.

Valborgsmässoafton och 1:a maj.

s. 10.

Marknader.

s. 11, 12.

ACC. N:R.

No. 8442 : 1.

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Adress:

Söcken: HÄLSINGBORG Berättat av: Dahlberg

Uppteckningsår: 1941 Född år 1882 i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVBengt Scheer.

-Det var en lustig kurre. Sedan han blivit pensionerad uppträdde han besynnerligt på gatorna. Polisen hade en gång fått en ny polis, och när denne nye polis upptäckte att Scheer hoppade, dansade och klappade i händerna utanför ett butiksfönster gick han rakt fram och tog honom med till poliskontoret. Scheer protesterade och påstod att han själv varit polis och visste vad man fick göra på gatorna, men det brydde sig den nye konstapeln inte om utan tog honom i rockärmen och asade honom med till vaktkontoret. Det blev stor munterhet när han kom med Scheer, och mysteriet klarades snart av. Scheer fick gå sin väg. Han lovade att han inte skulle bete sig så där egendomligt mera, men nästa dag gjorde han likväl sin uppvaktnings för damerna.

Spader Knekt

var också en polis, som egentligen hette Borg, men som mest gick under beteckningen Spader Knekt. Han skulle en gång transportera en prostituerad till Landskrona, men han var rätt så sömning, och följden blev att han satt och sömnade på tåget och hans fånge passade då på att rymma. När han upptäckte att kvinnan rymt hoppade han efter men hamnade på en telefonstolpe samt slog ihjäl sig.

Detta är allt vad jag kan berätta om polistraditioner.

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M. 8442:2.

Landskap: ..... S. k. å. n. e. .... Upptecknat av: Walter Welin .....

Härad: ..... Adress: .....

Socken: ..... HÅLSINGBORG ..... Berättat av: Dahlberg .....

Uppteckningsår: ..... 1941 ..... Född år 1882 ..... i .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Ljusinbrinningen.

-Ljusinbrinningen har jag visst hört talas om. Det var hantverkare som hade denna fest den 1 oktober. Den förekom på flera ställen hos hantverkare i "gamla staden".

Fastlagen.

-Jag har t.o.m. själv varit med och slagit katten ur tunnan. Det var i Lille-skog, men de hade sådana där spektakel inne på gårdarna också. Men de hade aldrig någon levande katt, det har jag aldrig varit med om. Sedan hade vi fest efteråt och firade kattakungen. När vi slog, så hade vi klätt ut oss i masker. På måndagen åt vi bullar, och på tisdagen hade vi pannkakor.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

No. 8442:3

Landskap: ..... S k å n e ..... Upptecknat av: ..... Walter Welin .....
 Härad: ..... Adress: .....
 Söcken: ..... HÄLSINGBORG ..... Berättat av: ..... Dahlberg .....
 Uppteckningsår: ..... 1941 ..... Född år ..... 1882 ..... i .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

JPåsk.

-Om de rullade ägg, kan jag inte säga, eftersom jag inte varit med om det, men vi å t ägg, och på skärtorsdagen skar vi ut figurer av papp eller papper, som vi fäste på ryggen på folk. Ahtingen skar vi ut en riktig kvast och raka eller också klippte vi långa remsor, men det blev förbjudet att göra så på gatorna, och så tog det slut. Fick polisen tag i någon blev det åtal för förargelseväckande beteende. Det förekom ett par tre sådana där historier, men polisen nöjde sig med tillrättavisningar, eftersom det bara var halvvuxen ungdom som varit framme och satt på folk.

vPingst.

-Vid pingst företogs utflykter till Hammermölleskogen i Danmark. Festerna där voro både storaartade och trevliga. De varade i fyra hela dagar, så man kunde ta dit antingen pingstafton, pingstdagen eller annandagen. Något annat firande var det inte på svenskt område. I Danmark trivdes hälsingborgaren bäst när det var pingst. Det var tusentals som reste. Båtarna voro proppfulla så långt tillbaka jag kan minnas. I Hammermölle var marknad eller festplats, vad man nu skall kalla det, uppträdande av artister, där var servering, där såltes cigarrer och brännvin, där var föreställningar med människoätare och allt möjligt. De stod och sålde

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8442:4

Landskap: S k å n e ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
 Härad: ..... Adress: .....
 Stöcken: HÄLSINGBORG ..... Berättat av: Dahlberg .....
 Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1882 ..... i .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

i stånd, honungskakor, karameller och bakverk. Hemma i vår familj brukade vi ta dit både på söndagen och måndagen. Vi majade inte inomhus så vitt jag vet. Vi firade över huvud taget inte alls pingst utom medelst denna resa som jag talat om.

✓ Midsommar.

-Midsommaren skulle man tillbringa kring en majstång, det var gammal god tradition här i Hälsingborg. I nästan alla öppna gårdar hade de majstång med dragspelsmusik, så det var bara att välja. Det hade de in på nittiotalet när jag var pojke, men sedan tog det slut. Nu ha de majstång mest på förlustelseplatser. Vi hade ingen offentlig majstång här i Hälsingborg förrän på senare tid, då vi fick i Folkets Park. Det var mycket hemtrevligt med majstänger på gårdarna. Där satt gubbarna vid borden och smuttade på sin punsch eller toddy, och det var t.o.m. så frikostigt på sina ställen, att man blev bjuden på både kaffe och starkt. Nere vid sjöstranden satte de upp stora tjärtunnor, och så brukade danskarna svara med liknande eldar. /! / Det var mest fiskare som tände dessa eldar, men även riktiga "stabbpojkar" deltog gärna i arbetet att asa fram nödig bråte, som behövdes för bålet.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M 8442:5

Landskap: S k å n e Upptecknat av: Walter Welin

Härad: Adress:

Staden: HÄLSINGBORG Berättat av: Dahlberg

Uppteckningsår: 1941 Född år 1882 i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Mårten.

-Mårten firades i hemmen med gås. Vi hade alltid höna eller anka. Ibland hade vi bara lutfisk och gröt, men då hade vi inte någon höna. Det varierade allt efter råd och lägenhet.

✓ Vårfrudagen.

-Uppriktigt sagt så har jag aldrig hört det där om tredje torsdagen i Tor, och inte heller har jag hört att man skulle lägga sig i dagsljus. Men jag har hört att tranan skulle komma med godsaker till barnen någon dag i slutet av mars.

f. v. b. H. d.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8442:6.

Landskap: S k å n e ..... Upptecknat av: Walter Welin .....
 Härad: ..... Adress: .....
 Staden: HÅLSINGBORG ..... Berättat av: Dahlberg .....
 Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1882 i .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

✓ Julen.

-Hemma hos oss hade vi först och främst alltid julgran. Den köpte vi nere på Gröna Platsen vid Drottninggatan. De hade granar på torget också i senare tid. Julklappar förekom också alltid i mitt hem. De kastades in utan att man visste vem som gav dem. Vad julmaten beträffar, så åt vi alltid vid 8-9-tiden, men vi hade ingenting vid 12-tiden på natten. Dopp i grytan förekom aldrig i mitt hem. När man gick till julottan så var det brukligt att det skulle stå ljus i fönstren. Vi slaktade inte själva, eftersom vi inte hade egen gris, men det var här många som gjorde. Vi bryggde inte heller, men vi bakade själva till julen.

✓ Bära in julen.

-På julafton bars julen in av ungdom, som klätt ut sig. Pojkar hade klätt sig till flickor och tvärtom. Så tågade de från hus till hus, och de blevo alltid bjudna på någonting. Blev de inte bjudna på något, så hette det att de tog julen med sig. Jag minns så väl, att mor brukade ställa i ordning ett särskilt bord: "Det skall vara till dom som kommer och bär in julen!", brukade hon säga. Det var mestadels kakor av olika slag, sylt, konfektbitar o.s.v. Då var jag väl på sin höjd 8-9 år, så det var omkring 1890, som det var brukligt.

-Bar ungdom även u t julen?

-Nej. De bar bara in julen. När de firade Knut var det mest inom familjerna. Då kom det inte några följen, åtminstone minns jag inte att det kom några till oss. Då plundrades

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M. 8442:7

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Söken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Dahlberg

Uppteckningsår: 1941

Född år 1882 i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

granen, och så var julen slut. De fick inte lov att skjuta vid julen, men pojkar sköt med knallpulver trots förbudet. Det gjorde de gärna vid

✓ Nyår

också. Men att de skjutit i betydligt större skala vid julen före min tid, det vet jag med bestämdhet, ty det har jag hört av både mormor och morfar. Mormor brukade berätta att hon blev så rädd när de lossade av de många gevärsalvorna vid julen, och morfar talade om att husarerna som låg i Hälsingborg brukade bege sig ut på egen hand och skjuta i fastigheterna för att få extra traktering i form av sprit, en vara som dessa herrar säkerligen uppskattade i hög grad. En gång hade det sålunda varit inte mindre än tio stycken sådana "julaskjutare" hemma i hans hem, och alla hade blivit trakterade. De hade kommit under kvällens lopp men inte i samlad trupp utan en eller en å två stycken i sällskap. Uniformerna hade de dock inte haft på sig utan varit helt civila. Dessa husarer gick även omkring och sköt vid nyår, men de kom mest vid julen, närmare bestämt julafton.

✓ Stjärngossar

har jag inte hört omtalas av vare sig mormor eller farfar och inte heller har någon annan talat om sådana.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8442:8

Landskap: S i k å n e ..... Upptecknat av: Walter Welin .....

Härad: ..... Adress: .....

Söoken: HÄLSINGBORG ..... Berättat av: Dahlberg .....

Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1882 i .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Lucia

har man börjat fira först under de senaste decennierna. Det är en högtid som inte firades i min ungdom.

Sägner om jättar och troll

har jag inte hört några

Varulvar

D:o

Bäckamannen

var här däremot, och får jag tro de gamle, så var det ljusbloss, som de såg ute. De förekom i skogarna häromkring ganska allmänt. Något annat sade de inte om dem.

Pålsjögumman.

-Ute i Pålsjö bodde en gumma som de kallade "skävergumman". Hon hade väldigt stor praktik. T. o. m. Dr Hafströms barn blev "målda" hos henne för skäver. Han hade två döttrar, som blev målda för skäver. Fruen var själv ute med dem. Jag har för resten själv blivit mätt av henne, fast att jag nu inte kommer ihåg hur det gick till.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

8442:9

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Welin

Härad:

Adress:

Soeken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Dahlberg

Uppteckningsår: 1941

Född år 1882 i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Stenbocksvandringen

den 28 februari är däremot en sak som jag minns. De samlades nere på torget och så bar det iväg till Ringstorps sten. Det var skarpskyttarna som marscherade med musik i spetsen, och även en del civila personer följde med i tåget.

-När upphörde denna sed?

-Det kan jag säga exakt: det var när Stenbocksstatyn blev upprest. Sedan man fick den bryfde man sig inte om att gå upp till stenen.

✓ Kristihimmelsfärdsdagen.

-Var denna dag 1:a metardagen?

-Nej, det har jag inte hört.

-Var det första badardagen?

-Nej.

-Första seglardagen?

-Nej, inte det heller. Dagen firades inte på något särskilt sätt heller.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8442:10.

Landskap: S k å n e ..... Upptecknat av: Walter Welin .....

Härad: ..... Adress: .....

Söcken: HÄLSINGBORG ..... Berättat av: Dahlberg .....

Uppteckningsår: 1941 ..... Född år 1882 i .....

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV✓ Valborgsmässoafton och 1:a maj.

-De brukade mycket ofta siste april slå sig samman i gäng och gå ut och spela och sjunga, men då gick de oftast ut till landsbygden. Det var mest småpojkar som gick. Själv har jag inte varit med, men jag har sett åtskilliga sådana där gäng. Mina syskon ha varit med. När jag säger att det var småpojkar som gick, så menar jag här inne i staden. Vuxna gick också, men de gick långt ut på landet, för att få ägg och pengar. Det var alla sorters kategorier. Jag minns en gång att jag hörd några som skulle bege sig iväg. Det var ett par snickargesällar. De stod och pratade om saken i ett gathörn. Rätt vad det var dök det upp två sjömän, som de kände. De frågade dem om de ville vara med. Men då blev sjö-
männen förargade, och det var nära på att det blivit gräl och bråk. Sjömännen ansåg, att det inte var något för en riktig karl att gå ut och sjunga för ägg. Det var omkr. 1896 jag hörde det där samtalet.

Skriv endast på denna sida!

ACC. N:R.

M. 8442:11.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter Wälin

Härad:

Adress:

Söken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Dahlberg

Uppteckningsår: 1941

Född år 1882 i

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIVMarknader.

-Särskilt oktobermarknaden var stor. Det var den 1:e eller den 2:e onsdagen i månaden, jag erinrar mig inte säkert vilken onsdag det var. Då var det riktig årsmarknad, och det syntes mer än väl. Kvällen innan förvandlades staden fullkomligt. Lass efter lass kom i skymningen och körde in i staden. De körde in med fullastade vagnar på handelsgårdarna, och öftast satt det ett fruntimmer bredvid kusken. Så ställde de in hästarna och sökte upp något av de enkla logi som här var gott om. På kvällen voro krogarna mera fullbesatta än någon annan dag. Och när man sedan vaknade på morgonen stodo alla tälten och stånden upprästa, och det var ett myller av människor. Kreaturen hade de utanför varvet vid Träförädlingsbolaget. Där gick tjocka kreaturs-handlare omkring och kände och såg på djuren. Man hörde ofta danska röster i sorlet, och ibland köptes ett tiotal djur i ett enda nafs. Uppe på marknadsplatsen vid Stortorget fick man vara försiktig, ty där huserade rätt många fickytjuvar, oftast tattare, vilka passade på och knycka ur fickor och plånböcker. När det var stormarknad i oktober hade vi som då gick i skolan fritt. Vi hade lov hela dagen, och jag behöver väl inte berätta att vi använde dagen väl. Redan marknadsafton sprang vi ute till sent på kvällen, fast att vi voro förbjudna av föräldrar och målsmän. Men vi skulle nödvändigt springa omkring och se på hur livet helt plötligt tog annan form. Det kom människor som voro långväga

Skriv endast på denna sida!

ACC. NR.

M. 8442:12.

Landskap: S k å n e

Upptecknat av: Walter "elin

Härad:

Adress:

Söcken: HÄLSINGBORG

Berättat av: Dahlberg

Uppteckningsår: 1941

Född år 1882 i

ifrån, och kanske var det detta faktum som satte fantasien i rörelse hos oss. De hade allt möjligt att sälja. På Stortorget såldes karameller, som kokts i Småland och på boddiskarna blixtrade Eskilstunaknivar, saker som voro begärliga för oss pågar. Ja, nu äro marknaderna ett minne blott.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Skriv endast på denna sida!